

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТАНОВИЩЕ
от доц. Петър Бояджиев,
министър на здравеопазването
по к.д. N 9 от 1998 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Във връзка с изпратеното искане на Главния прокурор на РБ за установяване противоконституционност на разпоредбата на чл. 68, ал. 1 от ЗЛСАХМ, изразявам следното становище:

Искането на Главния прокурор е неоснователно. Текстът на чл. 68, ал. 1 от ЗЛСАХМ не противоречи на чл. 19, ал. 1 и 2 от Конституцията, поради следното:

В ал. 1 на чл. 19 се постановява само общото правило, че икономиката на РБ се основава на свободната стопанска инициатива. Това е конституционна норма, която не може да има пряко действие, тъй като по характера си е декларативна. С оглед на това, не може норма от законов текст да ѝ противоречи. Този извод се налага и от факта, че нормата на чл. 19, ал. 1 от Конституцията се намира в Глава първа „Основни начала“.

Що се отнася до текстът на чл. 19, ал. 2, с нея се конкретизира, че законът създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за

стопанска дейност. В Решение N 19 от 21.12.1993 г. Конституционният съд е приел, че текстът на тази норма е преpraщaщ и че броят на нормативните актове, които следва да се издадат не е предопределен, но се изисква това да бъдат закони. В този смисъл законите, регламентиращи стопанската дейност в страната са основно Търговския закон, Закона за кооперациите, Закона за застраховането, Закона за защита на конкуренцията, Закона за чуждестранните инвестиции и др. С тези закони са създадени и гарантирани на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност.

Закона за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина по своя характер не е от категорията закони, регламентиращи непосредствено стопанската дейност. По своята същност той е специален закон за гарантиране качеството, ефективността и безопасността на предлаганите в страната лекарствени средства. Това е видно и от чл. 1 на закона.

Връзката на ЗЛСАХМ с чл. 19, ал. 2 може да бъде само във втората част на алинеята, която изисква предотвратяване злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защита на потребителя.

С чл. 19, ал. 2 от Конституцията се установява баланс между еднаквите правни условия за стопанска дейност от една страна, и от друга - закрилата на потребителя, тъй като резултата от стопанската дейност е насочен точно към потребителя.

Производството и продажбата на лекарствени средства са стопанска дейност, доколкото тези процеси водят до създаване на определен продукт - лекарствено средство. Този продукт е пряко свързан със здравето на гражданите и затова чрез създадените специални норми в ЗЛСАХМ се осъществява задължението на държавата по чл. 52, ал. 3 от Конституцията.

Една от специалните норми на ЗЛСАХМ е тази на чл. 65, ал. 1, в която се постановява, че аптеката е здравно заведение и се посочват видовете специфични дейности, които се извършват в нея. В чл. 66, ал. 1 се регламентира, че тези дейности могат да се извършват само от фармацевт, който съгласно чл. 79 от същия закон е отговорен за качеството на дейностите и на лекарствените средства.

Пряко продължение на духа на цитираните норми е текстът на чл. 68, ал. 1, в който се изброяват субектите, които имат право да откриват аптека. В този смисъл текстът на чл. 68, ал. 1 е в пряка връзка със задължението на държавата по чл. 52, ал. 3 от Конституцията, а не е в пряка връзка с първата част от текста на ал. 2 на чл. 19 от Конституцията.

Република България е направила искане за членство в Европейската общност и тече процес за хармонизиране на законодателството ни с това на общността. Основен принцип в европейското законодателство е да се даде право на фармацевта свободно да упражнява професията си и да бъде независим при ръководене на дейността в аптеката. Недопустимо е той да бъде обвързан

икономически и правно от собственика на аптеката, който не е фармацевт, тъй като лекарствените средства са особен и опасен вид стока. Европейското законодателство препоръчва да се раздели производството на лекарствени средства, както от търговията на едро с тях, така и от аптеките. Целта е всеки на определено ниво от лекарствоснабдяването да носи своите отговорности за качеството на лекарствените средства и да не е икономически обвързан с отпускането им на населението. По тази причина ЗЛСАХМ забранява на производителите и търговците на едро с лекарствени средства да откриват свои аптеки (чл. 68, ал. 2). Така се предотвратява злоупотребата с монополизма и нелоялната конкуренция, каквото е изискването на втората част от ал. 2 на чл. 19.

Във връзка с гореизложеното, Ви информирам, че право да откриват аптеки само фармацевти, законодателно е уредено в следните страни: Германия, Турция, Дания, Холандия, Северна Ирландия, Франция, Португалия.

С оглед гореизложеното, моля да бъде отхвърлено искането на Главния прокурор за установяване на противоконституционността на чл. 68, ал. 1 от ЗЛСАХМ с чл. 19, ал. 1 и 2 от Конституцията.

С уважение,

доц. П. Бояджиев

